

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.,
rândul cu litere garmond.

Nou abonament

deschidem cu 1 Ianuarie v. 1915 la ziarul

„Telegraful Român“

cu prețurile indicate în fruntea foii, anume:

pe un an 16 coroane,
pe șase luni 8 coroane,
pe trei luni 4 coroane.

Rugăm pe stimații noștri abonați să binevoiască a-și reînoui din vreme abonamentul, stăruind totodată și pentru lățirea ziarului nostru în cercurile amicilor și cunoscuților lor.

Abonamentele se fac prin mandat postal, trimițându-se prețul înainte. Numele abonatului, împreună cu locuința și posta ultimă, să se scrie corect și legibil, pentruca la postă să nu se facă greșală. Bani de abonament se trimit *Administrației tipografiei arhidiecezane în Sibiu* (Nagy-szeben), strada Măcelarilor 45.

Administrația.

Interpretarea

§§-ilor 18, 40, 88 și 150 din „Statutul organic“

de Dr. Ioan Lupaș.

II.

Trebuie să constat cu mulțămire, că în meritul chestiunii, — sau după cum scrie dl avocat Ioan de Preda. — «în fundamentul ei», toți ceice au participat la această discuție ziaristică, cu excepția «opinie separate» dela Orade, sunt de aceeași părere cu mine, că în împrejurările actuale nu e nici consult, nici necesar a expune biserica și pe credincioșii ei la acte de alegeri și restaurări.

În privința amănuntelor și a modalităților de executivă, toți se deosebesc unul de altul.

P. Cuvioșia Sa, părintele R. Ciorogariu află un expedient în dispozițiile §-lui 14 din «Regulamentul pentru administrarea afacerilor episcopale» votat de congresul național bisericesc din 1897 sub Nr. 107.

Acest §. sună în întregime astfel: «În cazuri de neglijență sau grave abuzuri, constatate în administrare, Consistorul eparhial este îndreptățit a suspenda și eventual a amova comitetul parohial pe cale disciplinară, rămânând însă prin aceasta neatinsă întreagă responsabilitatea materială a comitetului de a restitui parohiei daunele cauzate.

«În caz de suspendare a comitetului și în caz de necesitate, Consistorul prin organul său este în drept să institue în mod provisoriu o comisiune pentru conducerea afacerilor parohiale până la definitivă decizie a cauzei de suspendare, eventual până la alegerea altui comitet.

«Acest drept îi compete Consistorului și în cazul, când în cutare parohie a devenit imposibilă din orice motive grave alegerea și constituirea în mod legal a comitetului parohial».

După cum se vede aci avem de a face cu o dispoziție penală (pedepșitoare) a legii. Adevărat, că în alineatul al 3-lea, pe care se întemeiază părintele Ciorogariu, este vorba de orice motive grave, între cari pe lângă o interpretare strict gramaticală se pot subsuma și împrejurările excepționale de acum, dar considerând dispoziția aceasta, în întregime, după sensul și tendința ei, rămâne totuși de un pronunțat caracter penal. Și poate n'ar fi tocmai admisibil, ca pe lângă pedeapsa cea mare, pe care a trimis-o cerul asupra tuturor prin monstruosul războiu actual, să li se mai croiască organelor noastre parohiale și altă pedeapsă, de ordin bisericesc.

Această stare de lucruri ar dura, după cum prevede părintele Ciorogariu, numai un an. «Am avea în chipul acesta în viața noastră constituțională un an intercalar, căci nu se poate presupune, că războiul să nu se termine în anul 1915, și în 1916 am începe noul ciclu de 3 ani». Dar pentru toate acestea părintele Ciorogariu socotește ca «cel mai urgent lucru convocarea consistorului mitropolitan, căci aceasta nu este chestia unei eparhii, ci a mitropoliei».

Încâtva asemănătoare, dar în unele puncte totuși deosebită este părerea «credinciosului» din «Drapelul» (Nr. din 29/XI. 1914) care spune, că Consistorul mitropolitan, întrunind chintesenta voinței alegătorilor, ar putea lua o hotărâre cu rezerva, că are să fie prezentată ulterior proximalui congres național-bisericesc spre ratificare.

«Consistoarelor eparhiale le-ar reveni apoi, ca în ședințe plenare, pe baza hotărârei Consistorului mitropolitan, să declare de prelungite pe un an mandatele tuturor oficianților din eparhie, cari cad sub alegere și a membrilor din toate corporațiunile... Să nu uităm, că dispoziția aceasta se ia numai în fața forței majore a războiului și de aceea poate rămâne în vigoare numai pe durata acestei forțe. Incetând dar aceasta, numai decât trebuie să se facă dispozițiile de lipsă pentru alegeri, adică pentru restaurarea legală pe restul duratei periodului de 3 ani... nu se poate admite, ca războiul să mai dureze încă 3 ani și nici nu se poate admite, ca și fără forță majoră să fie lipsiți alegătorii de afirmarea liberă a dreptului electoral».

Dl avocat Ioan de Preda — pornind din premisa, că stările anormale de azi ar putea «spre pildă să dureze și peste anul 1917 încolo și atunci unde vom mai găsi prin pertractările referitoare la compunerea Statutului organic vre-o propunere neprimată pentru o perioadă de 10 sau și mai mulți ani, ca să ne întoarcem la ea? — și întemeiat pe interpretarea, pe care însuși a dat-o în cartea Dsale recentă §-lui 18 din «Statutul organic» privește toate corporațiunile noastre bisericești «și mai departe și până la nouă alegeri existente, numai suspendate în mod trecător în activitatea lor,

pentruca până la alegerea altor sinoade și congrese nouă, nime altul nu este chemat și în drept să reprezinte în mod legal și constituțional biserica». Exprimă deci și dl Ioan de Preda părerea, că alegerile nu trebuie necondiționat să se facă în starea de războiu de acum.

Părintele Tulbure dela Oradea mare emite însă «opinia separată», că alegerile pot și trebuie să se facă, fără nici o considerare la starea de războiu, căci §§-i respectivi ai «Statutului organic» ar cuprinde dispoziții imperative, cari «nu se pot nici cum supune interpretării», ci «ele trebuie executate ad litteram!». Și spune lucrul acesta în ton atât de apodictic și poruncitor, încât mulți dintre cetitori vor fi fost ispitiți să creadă, că dânsul are perfectă dreptate.

Și cu toate acestea nu are. Jurisprudența admite, că orice dispoziție a oricărei legi din lume poate fi supusă interpretării.

Deci care-i adevărul?

Să lăsăm, să răspundă la această întrebare cei chemați.

Într'un manual unguresc de drept civil, iată ce deslușiri am găsit în această privință: «Adevărata interpretare a legilor este aceea, care rezultă dintr'o activitate intelectuală liberă: așa numita interpretare științifică (doctrinală). Scopul acestei interpretări e: aflarea cuprinsului adevărat al legii, expunerea voinței genuine a legislatorului, dimpreună cu toate consecvențele ei. Această regulă se referă de o potrivă la legile redactate în mod clar sau obscur, ca și la cele redactate în mod corect sau defectuos... Acest fel de interpretare nu are, în mod nemijlocit, decât o importanță științifică; în mod mijlocit însă rezultatul ei se învederează prin faptul, că practica nu se poate izola de știință, și astfel cultivarea în mod științific a dreptului a fost stimulul de căpetenie al progresului atât în practică, cât și pe terenul legislației».

Deci tonul apodictic și poruncitor al amicului Tulbure în cazul de față nu putea să aibă nici o îndreptățire. El era menit probabil să tulbure și să uimească pe ceice n'au în orice moment puțința de a controla adevărul celor cetite prin ziare. Poate nu va fi lipsită de orice folos zăbava de a mai stăruii puțin asupra principiilor generale, admise în toate țările culte ca normative, când e vorba de interpretarea legilor. O vom face aceasta și pentru ca să aibă Onor. cetitori ai acestui ziar posibilitatea de a se orienta în viitor și de a ști să

¹ «A tulajdonképeni törvénymagyarazat az, mely a szabad szellemi tevékenység eredménye: az úgynevezett tudományos (doctrinális) magyarazat... Ezen magyarazat célja: a törvény valódi tartalmát felismerni, a törvényhozó valódi akaratát, minden következményeivel együtt kifejtteni. E szabály egyenlően áll a világosan és homályosan, a helyesen és hiányosan szerkesztett törvényekre... Az ily módon létesült törvénymagyarazásának közvetlenül más mint tudományos jelentősége nincs; közvetve azonban azáltal nyilvánul eredménye hogy a tudomány előtt a gyakorlat nem zárkozhatik el s úgy a gyakorlatban mint a törvényhozás terén történt haladás főrugója a jog tudományos miveltése volt». Cf. Zlinszky Imre: «A magyar magánjog mai érvényében különös tekintettel a gyakorlat igényeire», Budapest 1899, pag. 34-36.

facă deosebire între diferitele soiuri de interpretare a legilor. Vom recurge în scopul acesta la un jurisconsult român, care, pe lângă vaste cunoștințe juridice, mai are și darul de a scrie deosebit de clar.

Să fim deci cu luare aminte!

«Interpretarea (legii) este o lucrare a minții, prin care înțelegând vorbele ce se cuprind în lege, căutăm să-i aflăm spiritul, ca să urmăm după scopul legiuitorului.

«Interpretarea este doctrinală, judecătorească și legislativă sau autentică.

«Interpretarea doctrinală se zice aceea, care emană dela jurisconsulți, profesori etc. și care nu leagă pe judecători, ci servește numai pentru a-i lumina. La Romani, răspunsurile jurisconsulților, când erau unanime asupra unei pricini, aveau însă atâta tărie, încât judecătorii nu puteau să nu le aibă în vedere».

«Interpretarea, care se face pe cale de doctrină, se împarte în interpretare gramaticală și interpretare logică. Cea dintâi are de obiect de a se hotărâ sensul cuvintelor întrebuintate de legiuitor; iar cea de a doua, întemeindu-se pe lucrările pregătitoare ale unei legi, pe discuțiunile urmate cu ocaziunea votării ei, ne face să cunoaștem spiritul legii (ratio legis) și motivele cari au servit de călăuză autorilor ei. Lucrările pregătitoare ale unei legi urmează deci să fie consultate în interpretarea ei, însă trebuie să ne ferim de a vedea în aceste lucrări interpretarea autentică a legii.

«Interpretarea judecătorească este aceea, care emană dela autoritățile judecătorești, curți și tribunale...»

«Interpretarea autentică sau legislativă este aceea, care emană dela însuși corpurile legiuitoare și are putere întocmai ca legea».

Și într'o notă de sub text același jurisconsult mai adaugă următoarele:

«Interpretarea se zice judaică, când litera legii e pusă mai presus decât spiritul ei. De câte ori se va dovedi, că legiuitorul a zis altceva decât ceea ce a voit să zică, interpretul trebuie să se depărteze dela sensul literal al legii».

Din aceste lămuriri competente va putea înțelege oricine a cetit cu atențiune articolul meu «O chestiune de actualitate», că în tot cuprinsul aceluși articol eu nu am făcut altceva, decât m'am străduit să dau unor §§-i din «Statutul organic» o interpretare doctrinală-logică, consultând lucrările pregătitoare ale acestei legi, comparând dispozițiile din proiect cu cele din §§-ii votați de congres și exprimându-mi convingerea, că unele din cele dintâi sunt superioare și mai favorabile, din punct de vedere bisericesc, decât §§-ii amintiți. Dar n'am spus nicăiri, cu nici un cuvânt, că

² «Responsa prudentium sunt sententiae et opiniones eorum, quibus permissum est iura condere... quorum omnium sententiae et opiniones eam auctoritatem tenebant, ut iudici recedere a responso eorum non liceret, ut est constitutum».

³ Cf. Dimitrie Alexandrescu: «Explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil român în comparațiune cu legile vechi și cu principiile legislațiilor străine», București 1906. tomul I-ii pag. 66-67.

această convingere a mea ar putea să fie dătătoare de măsură sau obligatorie pentru cineva. N'am voit și nu voesc să octroiez nimănui păreri mele.

Dacă părintelui Tulbure îi convine să se țină atât de strâns de interpretarea *judaică* a «Statutului organic», n'are decât s'o face. Eu nu voi cerca să-i tulbur această predilecție, deși socotesc că și pentru Sfinția Sa, ca și pentru mine și pentru oricare preot creștin ar trebui să fie cu mult mai importantă și mai obligatorie povăța Sfinței Scripturi, decât regula interpretării *judaice*, dacă ne-a învrednicit Dumnezeu a fi *slujitori legii «nu ai literi, ci ai Duhului, pentru că litera omoară, iar Duhul dă viață»*. (Pavel II. Corint. III. 6).

De altfel, chiar dacă ne-am apuca să facem și interpretarea gramaticală a ȘS-ilor respectivi din «Statutul organic», s'ar vedea, că acolo nu este vorba de niște dispoziții așa de categoric — imperative, cum ar vrea să le prezinte păr. Tulbure, ci sunt tocmai dispoziții facultative, sau permisivive, întrucât în partea 1-a a acelor ȘS-i se vorbește în mod pozitiv (dar nu imperativ) de alegere, iar în partea a 2-a se admite și posibilitatea re-alegerii («se pot însă și realege» § 40 «și pot fi realeși» § 88).

Judecătoria statarială în Ardeal. Inmulțindu-se cazurile de desertiune, comandantul corpului XII de armată din Sibiu a decretat introducerea procedurii statariale față de cei vinovați pentru acest delict, pe întreg teritoriul Ardealului, cu începere din 20 Decembrie n. c. Procedura statarială s'a introdus prin următorul ordin al comandantului de corp: «Pentru delictul desertării ordonez procedura statarială pe teritoriul comandamentului militar ces. și reg. din Sibiu. Comandanții corpurilor de trupe sunt obligați a da explicații soldaților și ai face atenți, ca să se ferească a și călca jurământul sfânt de serviciu militar, mai vărtos având în vedere, că după publicarea ordinului de față, celce se face vinovat de acest delict, va fi adus înaintea judecătoriai sumare și va fi judecat la moarte prin glonț. Acest ordin este a se publica imediat».

Ce vrea Italia? Parlamentul italian a fost întrunit în sesiune scurtă acum de curând. Cu prilejul acesta s'au ivit apariții îngrijitoare pentru monarhia noastră și aliata ei, Germania. Insuși ministrul-president Salandra a spus, că Italia are de afirmat și de susținut interese pe apă și pe uscat, iar un deputat italian a exclamat atunci: «Trăiască Triestul italian», și camera a aplaudat întreagă. Alți deputați au spus fără incunjur, că doresc se vadă cât mai curând cucerite dela Austro-Ungaria părțile locuite de Italiani, iar unul a spus, că va pune armata în stare de răsărire, dacă va fi dusă la războiu alături cu Austro-Ungaria și Germania, și guvernul a dat asigurarea, că armata Italiei va merge numai acolo, unde o va duce comandantul ei suprem. Din toate acestea domnul Berzeviczy Albert, fost ministru de culte, trage concluziile în două articole interesante, publicate în «Pester Lloyd», arătând situația așa cum e, nefavorabilă pentru noi, dar ajungând la concluzia, că Italia totuși nu se va lăsa condusă de curentul contrar monarhiei noastre, ci ținând în vedere foloasele mari pe cari le-a avut în curs de treizeci de ani din alianța cu monarhia noastră și Germania, nu se va arăta acum nemulțumitoare și nu va păși în contra noastră. Un astfel de procedeu dl Berzeviczy nici nu-și poate imagina, ci crede, că Italia, tocmai în interesul ei vital, nu va face nici o

dată cauză comună cu puterile, dintre cari una vrea să cucerească marea adriatică, celelalte marea mediterană, ceace ar fi mare primejdie pentru coloniile africane italiene. Italia deci nu-și poate părăsi amicii vechi, fiindcă alți preteni nu are, și în lupta intereselor mari nici un stat, fie cât de tare, nu poate fi fără preteni. Acesta e sensul interesantelor articole ale dlui Berzeviczy.

Chestiunea Românilor.

Revista „*Preussische Jahrbücher*“ a publicat acum de curând un foarte semnificativ articol, scris de ferventul naționalist Sas Lutz Korodi, care trăiește de mai mulți ani în Berlin, și care militază porbosit în presa germană de frunte pentru o dreaptă politică în favorul naționalităților din Ungaria. Iată acest prea interesant articol pe care îl dăm în traducere:

„In dilema grea, ce ne pune întrebarea, care este sentimentul mai puternic în viața popoarelor, alipirea de neam ori simțul patriotic, actualul războiu îi pune la cea mai severă probă pe Sârbi și pe Români din monarhia austro-ungară. Pentru Sârbi rezolvarea acestei probleme a fost ușurată prin acțiunea forțată a armatei și a puterii de stat. Mai delicată este chestiunea Românilor, tocmai pentru că Austro-Ungaria nu se află în stare de războiu cu România, și în consecință trebuie să umble mai precaut cu Românii ei proprii din Ungaria, ca să nu supere pe conaționali lor de dincolo de Carpați. Cu atât mai mult cu cât din partea inamicilor Austro-Ungariei li s'a dat celor din Regat a înțelege în mod neluocnic, că a sosit ocazia binevenită, pe care folosindu-o, România ar putea face o frumoasă întregire a teritoriului ei, pe socoteala Austro-Ungariei.

În asemenea împrejurări Ungaria a trebuit să pună toate în mișcare, ca să întărească sentimentul de alipire către stat al Românilor ei, așa ca acesta să nu s'ajungă în conflict cu simțirea lor națională. Această cumpănire, îndemnată pe contele Tisza să arunde „noua orientare“ în politica de naționalități a Ungariei, îndeosebi cu respect la Români. În afară contele Tisza își motivează această hotărâre, referindu-se la eminența ținută a Românilor din Ungaria în decursul războiului. Promisiunile făcute de Tisza în scrisoarea adresată Monarhului *Mitiam*, cu privire la revizuirea legii școlare și a legii electorale aveau de scop, să dea expresie recunoașterii pentru fidelitatea față de stat a Românilor, arătată patriei ungare pe terenele de lupte.

Ca concesii concrete, cari au și intrat imediat în vigoare prin ordin ministerial, se pot privi: suprimarea tuturor proceselor politice, paralel cu amnistierea celor deja osândiți, cum și admiterea stergurilor și insigniilor ratiionale, cari nu sunt identice cu ale unui stat străin. Roșugalben-albastru dealteum sunt colorile naționale ale Românilor ardeleni, cât și ale celor din Regatul României, însă aici ele sunt grupate vertical, pe când cele de pe steagul ardelenilor flutură orizontal dela bățul stegului, — o deosebire, care la coarde și eșarpe adevărat că nu mai este de deschilnit.

Prin aceasta vechile dispoziții, cari au făcut atât sânge rău, dând ansă multor șicane politienesti, chiar și la turcomânări, s'au cassat. Regmente ungurești cu ostași Români au plecat în campanie cu asfel de steguri, care fusoseră sfințite în biserici românești.

Aceste două dispoziții — referitoare la procese și la colorile naționale — au fost prudente și au avut bun efect. Dar cu mai viu încordare se așteaptă din parte românească schimbările mai adânc pătrunzătoare ce au să se facă în legea electorală și școlară, căci acestea ating chestiunea vitală a Românilor din Ungaria și Transilvania. Cu cât contele Tisza așteaptă un efect mai mare pe urma acestei concesii, cu atât se impune mai de urgență, ca să se declare fără mânanare, cum își închipue el aceste reforme în detaliu. Cu fiecare zi, ba s'm putea zice fără exagerare, cu fiecare ceas, agitația în favorul triplei-înțelegeri crește cu vehemență în România. O potentaie mai mare a iritației pasionate în opinia publică a României nici nu se mai poate închipui. Momentul favorabil al situației puterile triplei-putante l-au înțeles și își urmăresc scopul lor cu multă impetuozitate.

Tocmai își arată vizita la curtea română, marele duce *Mihail Mih ilovici*, în vârstă al actualiei regine. Aceasta mai lipsea, ca să se urce pasiunile străzii până la punctul de fierbere! Înalti ofitieri englezi au sosit deja la București, și cu ei alăturarea bani francezi lucrează de luni de zile în toate locurile de influință, ce numai sunt

accesibile; guvernul însuși dealteum este încă statornic, și vrea să păstreze și pentru mai departe neutralitatea. Insuși, chiar și răspunsul Regelui *Ferdinand*, dat unei delegații compusă din profesori dela Universitatea din București și din fești miniștri, cari ceresă „intrarea în acțiune pentru realizarea idealului național“, a fost atât de circumspect, încât fiecare putea să înțeleagă din el aceea ce-i convine. Regale a rugat delegațiunea, să aștepte cu răbdare, până ce factorii responsabili vor crede sosit momentul pentru întruchiparea idealului național... Opositionalii sub acest ideal nu înțeleg altceva decât încorporarea Ardealului, pe când guvernul își îndreantă privirea mai mult asupra recuceririi *Basarabiei*.

Impotriva Austro-Ungariei se operează cu singura argumentare, că acum trebuie eliberați frații români de dincolo de Carpați. Nimenea pe lume nu este în stare să desființeze acest argument, decât guvernul unguresc. Dacă guvernul ungar în aceste momente extraordinare de criză își îndeplinește cu toată sinceritatea și claritatea promisiunea referitoare la concesii naționale, pe cari voiește să le acorde Românilor ungurenii, atunci toți apostolii agitatorici franco-ruso-englezi cum și aderenții lor români vor ajunge în cea mai mare perplexitate, căci atunci nu vor mai exista în Ungaria Români, — cari trebuie să fie eliberați“.

(Domnul *Lutz Korodi* reproduce declarația partidului național român din Ungaria publicată în „*Românul*“ și celelalte ziare românești, apoi continuă):

„Este reprobabil, că presa din Germania în chestiunea această e insuficient informată, ba chiar în parte rău consiliată. Citesti în cele mai răspândite foi germane, că contele Tisza i-a succed de jure s'ajungă la o înțelegere fericită între Maghiari și Români. În această privință vederile fruntașilor politici Români sunt doar singure hotărâtoare, iar pronunțările lor, durere, numai puțin pe germane le-au reprodus. Apoi se mai afirmă prin ziarele din Germania, că agitările din România în favorul triplului acord „nu trebuie luate prea tragic“. Se uită însă, că cine stă pe partea românească în fruntea acestor mișcări. Este fostul ministru de războiu, *Filipescu*, recunoscut de altceum de mare demagog, însă influența lui asupra marilor mase ale populației tocmai din această cauză nu se poate ignora. Apoi este fostul ministru, *Taka Ionescu*, care are legături foarte extinse în Franța și Anglia, soția lui fiind însăși Engleză. Familia ministrului president *Brătianu*, este educată în spirit exclusiv francez, și Brătianu a făcut tot ce se poate, perseverând în politica de neutralitate. Sigur își va fi zis, că o mesajare a aspirațiilor rusești, nu va putea se aduce vre-un bine regatului român. Experiențele făcute după războiul ruso-turc, care Românilor drept mulțumită pentru ajutorul lor de arme le-a adus pierderea *Basarabiei*, s'ar putea repeta și acum după o învingere din partea Rusiei în condiții și mai dure-roase. Este adevărat, că Rusia pentru moment face promisiunile cele mai frumoase. Zărele rusești promit Românilor munți de aur. Înainte cu vre o câteva zile ele scriiau, că privitor la stăpânirea Constantinopolului și a Dardanelor s'ar fi ajuns la o înțelegere, în virtutea căreia capitala Turciei și strâmtoarea de mare are să fie administrată prin o comisiune internațională, în care rolul predominant să fie recunoscut României.

Se spunea atunci că „în ultimul timp România a dovedit multă pricepere politică, și va face administrarea Constantinopolului cu tot tactul necesar“. De sigur, că în România sunt încă în amintire întâmplările de după războiul ruso-turc: pierderea districtelor *basarabene*, nu a fost singurul fapt prin care Rusia a cășunat mândria României. Rusia mai cerea (la 1878) dela României, ca să și desarneze oastea. Regele Carol lăsă să se spună la Petersburg, că aceasta pretensiune a Rusiei nu poate fi luată în serios, în urma cărui răspuns Tarul își revocă pretensiunea. Dacă însă acum Rusia ar eși învingătoare cu ajutorul României, se poate aștepta cu siguranță, că ea își va impune și mai puțin rezerve referitor la condițiile de pace față de tovarășii ei de arme de al doilea rang. Se știe doară, că în Rusia este considerată ca o axiomă politică, că drumul spre Constantinopol trece nu numai peste Viena și Berlin, ci și peste București.

Dacă în România va birui cumintenia politică, atunci nu trebuie să ne temem, de hotărârea definitivă a guvernului ei. Insuși tocmai aici, unde spiritul public politic este un atât de puternic factor îndeosebi în aceste timpuri extraordinare și egitate, nu se poate calcula cu siguranță, și nu se poate ști, dacă guvernul își va putea îndeplini voința lui. Nu este fără însemnătate nici împrejurarea, că Regina României chiar și numai

prin originea ei familiară, nu este absolut inamică în fața unor influențări rusești sau engleze. Este aproape de mîntea omului, că în direcția aceasta se fac speculațiuni, atât la Petersburg, cât și la Londra. Prin urmare, la f-rmitate, Regelui se fac în toate direcțiile cele mai mari pretensiuni. Din complexul tuturor acestor situații se poate vedea ușor, cât ti este dat contelei Tisza pe mână. *Dela felul cum se va trata chestiunea naționalităților din Ungaria, va atârna și atitudinea tuturor bă-baților politici din România, fără deosebire de partid. Și dacă guvernul unguresc nu va face nici acum un lucru perfect, atunci toate ostenețele lui au fost în zadar*.

Contele Tisza însuși doar a recunoscut programul unei comunități de interes maghiaro-române. Această însă se poate înfaptul numai prin o schimbare de sistem absolută. Contrar cu această idee însă este următoarea neînțeleasă expectație a unui deputat ardelen sas, care are relații politice cu contele Tisza, și care scrie astfel în „*S. D. Tägblatt*“: „Nu avem credința naivă, că va urma vre-o schimbare așa zisă radicală. În principii ei fundamentale, politica de naționalități în Ungaria va rămânea aceeași, cum a fost și până acum. Dar ea se va face mai cu scop și mai rațională, va învăța să diferențiez neesențialul de esențial“...

În fața acestei păreri să punem următoarele expectații ale unui conducător român, cari s'au publicat scurt timp după pronunțarea săsească și cari sună astfel: „Noi știm din experiențele trecutului și ale istoriei luptelor noastre politice, că în constituirea publicului românesc s'a dezvoltat și s'a cristalizat convingerea, că fără garantarea unei influențe politice a poporului român, în mod organic și constituțional, atât la guvern, cât și în legislațiunea țării, nu poate fi vorba de o rezolvare multumitoare a chestiunii române în Transilvania și Ungaria.“ Va să zică, Românii așteaptă în tot cazul o așa zisă schimbare radicală în politica de naționalități ungurescă, și repetițiile pronunțamente ale contelei Tisza în această cauză, nici nu se pot înțelege în alt chip, decât că el este învoit să împlinească aceste speranțe. Prin urmare, contele Tisza va trebui să se grăbească, ca să desavoze cât mai repede pe falșii interpretatori ai intențiilor sale. Aceasta cu atât mai mult, dacă doarește să împiedice, ca prin o neînțelegere a intențiilor sale, să nu se producă tocmai un rezultat contrar celui pe care după propriile sale asigurări l-a intenționat prin acțiunea de înțelegere maghiaro-română.“

Legende și tradiții populare.

De *Adrian Micănu*, înr., Șimotelnic, tr. Bistriței.

Legende și tradiții populare cele mai cunoscute, pe cari le-am putut aduna din diferitele sate, sunt, după numire, următoarele:

În Șimotelnic: Legenda rândunicii, Legenda flăcării soarelui, Legenda țiganiilor, Legenda bradului, Groia Gruița, Legenda priveghitoarei, și din Viața sfinților; ear tradițiuni: Fântâna tăharilor, Cotofana, Fântâna Pintii, Coasta lui Dani. — În Bistrița și jur: Văful cu dor, leg. Dealul de aur, leg. La cocos leg. Heniul leg. Valea lui Bogdan leg. Ultimul șăstru de Simu, Viata Prea cuvioasei Maicei noastre Maria Eghipteană leg. Făt frumos leg. Chia Turzii leg. Bani regelui Ladislau cel sfânt leg. Dealul buric. St. Mărioară leg. Fata de la Cozia tr. Văful zmeului leg. (Rebra mare) Măgura lui Arsente leg. (Rebra sepre nord) Văful taberei leg. (Rebrisor) Masa Pintii leg. (Minhiul român.) Valea acăștilor tr. (Bistrița) Ștefan cel mare și leul tr. (Valea Bărgăului.) Ștefan cel mare și lupii tr. (Gedeni.) Vănturul tr. (Cusma) Ștefan cel mare și copila de pădurar, tr. (Iva mică) Ștefan cel sfânt, leg. (Runcu.) Peatra scrisă tr. (Jelna.) Izvorul lui Ștefan cel mare, tr. în (Șantioana.) Cetățuia mică și Cetățuia mare, tr. (Bărgău.) Coasta radului și Campul Cetățui, tr. (Rușii Bacleanului) Bătălia dela „La Gropi“, tr. (Poeni) Bătălia din valea Godului, tr. (Cristur) Leșul, tr. (Leș) Ștefan cel mare și uriașii, leg. (Găjarie și Casva.) Văful măoșării, tr. (Mihăești) Fântâna lui Ștefan tr. (Șfântu.) Ștefan cel mare și capoanii leg. (Făgău) Ștefan cel mare și fântâna fermecată, leg. (Valea Gurgulu) Calebila, tr. (Borgo-Bistrițioara) Măgura lui Ștefan leg. (Răbrisoara) Ștefan și Coasta de baltă, tr. (Abuș) Mănăstirea Sânt-Martinului, leg. (Sânt-Martin) Ștefan cel mare ca țigru, leg. (Lămterd) Ștefan voia de ce a făcut mănăstiri, tr. în (Tag) Ștefan cel mare și rotocol, leg. (Dada) Rătezel, tr. (Baclean) Ștefan cel mare și ingerii, leg. în (Băia, Câmpia Ardealului)

Din cuprinsul lor putem afla modul de viață a strămoșilor noștri și greutatele,

Inteles este deputatul Sibiiului, domnul Emil Neugeboren.

1 Aici autorul articolului greșeste. Regele Carol a respuns la această pretenție astfel: „Armata română poate fi zdrobită, însă desarmată niciodată“...

cu cari s'au luptat pentru existență. Cu legende istorice s'au îmbogățit atât istoria cât și literatura. În istoria universală ele ocupă un loc de frunte, căci prin ele s'au îmbogățit în măsură destul de mare — fiindcă tradițiile despre eroii și semi-zei antici — Hercule, Romul, Teseu și întreaga istoria Romei sub regi, nu sunt altceva decât nește povestiri miraculoase, adică: tradiții-legende.

Prin legende și tradițiile istorice populare trebuie să tindem a deștepta iubirea față de neam, lege și patrie în elevi, și de câte ori cere trebuința, să ne folosim de ele în școală.

Legende și tradițiile populare sunt de o valoare religioasă foarte însemnată, fiindcă ele ne sunt ca nește icoane despre iubirea lui Dumnezeu și a credinții creștine. Ele ne servesc ca exemple despre frumoasa viață religioasă morală, deamă de imitat a sfinților și martirilor.

Prin legende și tradițiile de caracter religios se prezintă bărbați mari ai trecutului, cari și-au pus sufletul pentru idealurile morale ale creștinismului și ne îndeamnă ca dedicându-ne lor, să contribuim la dezvoltarea bisericii careia aparținem. Prin ele se propagă un adevărat cult al eroilor bisericești, pe cari biserica i-a numit sfinți mucenici și martiri, fiindcă acestia au fost în stare să renunțe la desertăciunile lumesti, să se lupte cu curaj și să se jertfească pentru credință și biserică, adică pentru triumful lumii și al dreptății. Din legende se vede stăpânirea lui Dumnezeu și iubirea lui de oameni.

Legende și tradițiile de caracter religios să nu fie din partea învățătorului preluate ca ori și care povestire, ci ele să fie simțite de învățător, căci numai dacă le simte, poate și preda cu efect. Învățătorul să tindă într'acolo ca prin preda să deștepte în prunci iubirea față de credință, biserică și Dumnezeu, ca și ei să poată călca pe urmele strămoșilor lor, adică să fie și ei gata mai bine a se jertfi, de cât a se depărta de credința în care s'au născut și crescut.

Amintind mai sus, că legende și tradițiile populare să le folosim în școală de câte ori cere lipsă ori din ce punct de vedere, fie acela religios, moral, istoric, ele se pot întrebuința și din punct de vedere patriotic.

Din punct de vedere patriotic ele s'ar putea întrebuința în modul următor: În clasa a III-a în orele de conversație — și geografie la predarea comunei, hotarul comunei, cerc, comitat să se predea elevilor pe lângă legende și tradițiile populare de caracter religios, moral și vreo legendă de conținut istoric, local sau din împrejurime, din care să reiasă iubirea și alipirea strămoșilor față de acele locuri și plajuri, pe cari s'au născut și crescut, și prin cari și în princi să se deștepte iubirea față de locul natal și împrejurimea lui.

În cl. a IV-a în orele de conversație și de geografie, la predarea despre patrie sunt a se alege și preda legende și tradiții de conținut istoric, din cari să reiasă iubirea față de neam, limbă și patrie, și prin cari să se illustreze iubirea și alipirea antecesorilor noștri față de această țară în care s'au născut, crescut și al cărei pământ scump i-a ținut și nutrit — va să zică sunt a se preda legende și tradiții patriotice, prin cari să se deștepte în prunci iubirea față de patrie.

În cl. a V-VI unde se propune istoria patriei, trebuie să se ia acele legende și tradiții populare de conținut istoric, cari nu obvin în manuale, cari să arete viața și faptele eroilor mai detaliat. Să nu se treacă cu vederea nici o legendă și tradiție vre-unui erou, — despre care voim a propune; — căci prin ea se poate ilustra mai detaliat iubirea lui față de țară, apărarea ei, faptele mărețe săvârșite și jertfirea lui pentru patrie, limbă, neam și lege.

Prin toate acestea să tindem a deștepta în prunci dragostea și alipirea lor față de țară, ca cu timpul să devină și ei oameni conșcienți de chemarea lor și cetățeni bravi ai patriei; — fiindcă o înțelegere bună a stăruirii și a florii și înainta, când va avea cetățeri bravi, conșcienți de chemarea lor și gata de ori ce jertfe pentru patrie.

Știind că legende și tradițiile populare se pot întrebuința în școală din mai multe puncte de vedere, — să vedem cum s'ar putea propune.

Ele se pot propune în orele de conversație începând din cl. III în sus, și se pot propune și ca bucați de citire.

Fiindcă legende și tradițiile nu sunt decât povestiri miraculoase, în orele de conversație se pot propune ca și istorioarele morale.

În cl. a V-VI în orele de istorie în legătură cu tema despre care se vorbește de se află legende și tradiții referitoare, — trebuie să nu se treacă cu vederea, — căci prin ele mai cu ușurință se pot

caracteriza acele personaje și faptele lor mărețe, săvârșite pentru patrie.

În cl. a V-VI trebuie preluate cele trei genuri ale poeziei, iar legende și tradițiile se predau ca ramuri ale poeziei epice și li se dă și definițiunea pe scurt.

Acți trebuie citit legende și tradiții ale poeziei noastre mai cunoscuți, cum sunt frumoasele legende ale lui Alexandru.

Legende și tradițiile populare, locale și patriotice se vor citi din colecțiunea învățătorului — dacă este, dar fiecare învățător trebuie să se năzuească a avea o astfel de colecțiune, fiindcă nu este comună sau aproape în toate comunele se poate afla câte o legendă sau tradiție populară.

Prin citirea legendelor și tradițiilor se va deștepta mai bine gustul de citit în elevi, fiindcă ei mai bucură de citire și sunt mai aplicați a asculta povestiri miraculoase, în general povestirile din trecut. Ca încheiere propun ca pe viitor cu eventuala redactare a noilor cărți de citire să se dea o mai mare atențiune legendelor și tradițiilor legate de locurile noastre și în deosebi legate de trecutul neamului nostru.

Războiul.

În Carpați trupele noastre au atacat pe dușman la nord dela pasul Uzsook și au ocupat mai multe înălțimi. La nord dela pasul Lubkova armata noastră prin o contra ofensivă a oprit în loc înaintarea Rușilor. Pe unele locuri inamicul s'a apropiat cu trupe mai mici de trecătorile Carpaților. Atacurile Rușilor la nord dela Gorlice au fost însă înfrânte. Rușii au avut aci mari pierderi.

La granițele rusești, pela Tomassov, trupele aliate, germane și austro-ungare, înaintază mereu. Pe unele locuri lupta e în curgere, aflându-se trupele aliate în ofensivă. Din fortăreața Przemisl s'au făcut mai multe asalturi asupra trupelor rusești, cari în fortăreața împresurată, cu bun rezultat. Rușii au avut mari pierderi. Știrea lansată de dușman, că orașele Lovicz și Skirnievice ar fi fost reocupate de Ruși, nu e adevărată. Ambele orașe se află în mâinile Germanilor.

În Franța și Belgia decurg luptele pe întreaga linie, iar la granițele sârbești e liniște. Atacurile mici ale muntenegrenilor au fost respinse cu ușurătate.

NOUȚĂȚI.

Congresul Ligei Culturale. Duminecă s'a ținut în București congresul Ligei Culturale, în scopul de a alege un nou comitet în locul celui de mai înainte, care a demisionat. Noul comitet a fost astfel compus: president Dr. Vasile Luca, membri în comitet: Nicu Filipescu, Tache Ionescu, Dr. Istrati, Nicolae Jorga, Barbu Delavrancea, Ionel Gradișteanu, I. Mandrescu și Octavian G. ga.

Rescumpărarea felicitărilor de anului nou. Oficiul central din Budapesta, instituit pentru îngrijirea de familiile lipsite ale celor din război, roagă publicul, ca în anul acesta se abstea de la obiceiurile felicitării de anul nou, și banii astfel economisăți să-i trimită pe seama fondului de ajutorare a celor rămași fără sprijin acasă, în special a văduvelor și orfanilor celor căzuți în război.

Glasuri de pace. Ziarul *Corriere d'Italia* este informat, că atât la Berlin, cât și la Petersburg se vorbește de împăcare. Cercurile conservatoare și financiare rusești au fost mai totdeauna favorabile păcii. Se crede, că nesuccesul rușilor în Polonia, precum și intervenția în conflict a Japoniei, care pune condiții destul de grave, vor avea influență împăciuitoare asupra opiniei publice din Rusia. Ear la Berlin, cu toată ura contra rușilor, opiniunea publică este în general favorabilă împăcării.

Moarte de erou. Direcțiunea și corpul funcționarilor institutului de credit și economi „Timișiana” din Timișoara cu adâncă durere aduce la cunoștință, că harnicul funcționar respectiv inibul lor coleg *Iuliu Lucaș*, dirigantul filialei din Deta, sublocotenent în rez. al reg. de infanterie Nr. 61 a murit în etete de 34 ani moarte de erou, în 11 Noembrie a. c., pe câmpul de război din Serbia. Od hnească în pace!

Condica parohială, impusă de către P. S. Sa Episcopul *Dr. Miron E. Cristea* prin circulară fiecărei parohii din dieceza Caransebeș, pentru a se eterniza toate momentele remarcabile în legătură cu războiul actual, s'a pregătit în atelierul compactoriei românești „Minerva” (N. Danciu) din Caransebeș. Ea poartă pe scoarța din față titlul în litere mari aurite: *Condica parohiei gr. or. rom. . . .* E de dorit ca toate întâmplările, cari stau în legătură cu războiul, să se eternizeze în felul acesta, pentru a putea fi utilizate de istoricii viitorului. Fiecare sat își are rolul său mult-puțin însemnat și eroii săi biruitori ori morți pe câmpul de onoare, cari merită să fie pomeniți în Condică, această martoră a vremilor istorice ce trăim. Condica se pregătește anumit și pentru alte comune afară de dieceza Caransebeșului. Doritorii să se adreseze direct numitei compactorii.

Nu s'a cerut ajutor japonez. Se anunță din Tokio: Răspunzând la o interpelare în cameră, ministrul de externe japonez a declarat, că nici o țară n'a cerut dela Japonia să trimită trupe în Europa.

Din Albania. Știri trimise din Durazzo spun, că în Albania s'a produs o puternică mișcare în contra lui Essad pașa. Poporul albanez dorește să cheme la tron earș și pe principele Wilhelm de Wed.

Conferență internațională. La Copenhaga se va ține în 17 și 18 Ianuarie conferența internațională de pace; la desbateri însă nu este admis nici publicul și nici presa. În legătură cu această conferență are să se organizeze o mare adunare demonstrativă pentru pace.

Pentru armata română. Ministrul român Emil Costinescu a depus pe biroul camerei un proiect de lege, prin care se desch de un credit nor, în valoare de două sute de milioane lei pentru ministrul de război.

Țarul la Moscova. Țarul Nicolae, însoțit de țarevna Alexandra și de fetele lor, au vizitat orașul Moscova, unde primarul, prezentând pânea și sarea tradițională, a rostit un cuvânt de bună venire. Suveranul a mulțumit în termeni afectuoși. Sosirea familiei imperiale în vechiul oraș a fost salutată de toate autoritățile militare și civile.

Căi ferate ajunse în mâni germane. Până în ziua de 15 Decembrie 1914 germanii au lustr în administrare proprie 7 cai ferate rusești. 3 francușești și 19 belgiene. Pentru acestea din urmă, cu ziua de 1 Ianuarie 1915, au fost aduși 1100 funcționari de cai ferate din Bavaria.

Rușii evacuează împrejurimea Varșoviei. Nova Reforma din Cracovia anunță, că populațiunea Varșoviei părăsește în masse orașul. De alt fel se speră, că rușii vor evacua Varșovia, cu intențiunea ca locuitorii să nu fie expuși urmărilor asediului. Groza de Zappeline, care s'au ivit mai întâi d'asupra orașului în 16 Septembrie, este imensă. Societatea de salvare a dat primul ajutor la 102 persoane rănite prin bombe. Localitățile Grodsk, Groici, și multe altele din apropierea Varșoviei sunt evacuate. În oraș se aude în liniștea nopții bubuitul tunurilor germane.

Mulțămită. Epitropia parohială gr. or. din Gelmar aduce și pe calea aceasta mulțămită preotului: Sever Pecurariu pentru suma de 15 cor. date la salariul învățătoresc de aici, drept răscumpărare de cunună pe sieriul scrocului său, Ioan Goșa din Săliște. Gelmar la 14/XII 1914. *Zaharie Romoșan*, epitrop.

Puterea atractivă. Scrisoarea unui ofițer, care a participat la luptele din Carpați, arată felul cum trupele noastre au reușit să facă prizonieri mai mulți soldați ruși. Jos, în vale, se găsesu ostași d'ai noștri; ear sus, pe înălțimi, se opriseră numeroși ruși din o trupă împrăștiată. Căldările noastre, în care se fierbeau bucatele, erau așezate pe un loc, unde rușii le vedeau bine, ba poate simteau chiar și mirosul plăcut al aburilor. Zile întregi răbdaseră oamenii foame, iar de jăfuit se vede că n'aveau poftă acum. Incetșor începură a se strecura spre vale, fără arme, și se lăsară să fie prinși, numai ca să capete ceva de trghit. Căldările pine au exercitat o putere irresistibleă asupra stomacurilor flămânde.

Situația în Egipt. Amărăciunea egipțenilor împotriva Angliei este colosală. Autoritățile engleze au întrebat de ofițeri egipțeni: voiesc sau nu să se lupte în contra Turciei? Ofițerii au declarat, că nu se luptă nici în contra Turciei, nici în contra Angliei. Imediat după această declarație au fost împușcați 60 de ofițeri. Se crede, că zilele stăpânirii engleze în Egipt sunt numărate.

Francezii în Tunisia. Cercuri nar siene bine informate desmint știrea, că Franța ar plănui anectarea Tunisiei. Franța se mulțumește cu protectoratul asupra statului african și nu se gândește să schimbe acest fel de regim.

Semiluna Roșie și Rușii. Semiluna Roșie a trimis protest la Crucea Roșie din Geneva, în considerare că guvernul rus prin mijlocirea ambasadorului italian a comunicat porții, că nu va respecta Semiluna Roșie. Comitetul central din Geneva al Crucii Roșii a scris la Constantinopol, că Semilunii Roșii i se cuvine întreg scutul convenției de Geneva și că prin urmare va interveni la Petersburg pe calea Crucii Roșii rusești.

Expulsarea bulgarilor. Essad pașa a provocat pe toți bulgarii din Albania, ca în timp de o săptămână să părăsească țara. Negustorii au primit termen de o lună să-și aranjeze afacerile. Expulșările sunt motivate prin împrejurarea, că Essad pașa s'au da primejdioasă prezența bulgarilor în Albania.

Muniție retrimisă. Murele cartier general german dă următorul aviz: În presa franceză s'a publicat de repetate ori știrea, că focul artileriei germane are puțin efect și numeroase granate nu explodează. Ac asta este adevărat, însă nu e vorba de muniție germană, ci de muniție franceză și belgiană cucerită de noi. Calitatea slabă a acestei muniții ne este de mult cunoscută; dar deoarece e vorba de cantități extraordinare ce trebuie să le distrugem pe o cale oarecare, am aflat de potrivit, ca muniția aceasta să o trimitem la vechii săi proprietari.

În atențiunea publicului. Comitetul societății *Crucea Roșie* din Sibiu ne trimite următoarele: A venit la cunoștință societății *Crucea Roșie* de aici, că în orașul Sibiului d ferite persoane colportează tot felul de articole, ca bunăoară calendare, praful de săpun s. a., afirmând că o parte din prețul de vânzare este menit pe seama Crucii Roșii. S'a mai adus la cunoștință societății, că persoane singuratiche umblând din casă în casă adună albituri și haine călduroase tot pentru *Crucea Roșie*, fără a fi primit încredinșarea trebuincioasă. Direcțiunea societății *Crucea Roșie* de aici înștiințează, că n'a dat nimănui permisiunea pentru a întreprinde asemenea lucruri. Deaceia societatea roagă onoratul public, ca dacă s'ar întâmpla cazuri de natura celor înșirate mai sus, respectivele persoane să fie provocate a se legitima, ear dacă nu pot să se legitimeze, să se denunțe la șeful poliției, unde societatea a și făcut pașii necesari.

Teatru.

Vineri, în 1 Ianuarie 1915 după amezzi la 3 ore, cu prețuri reduse: *Pensionul Schöller*, farsă în 3 acte. Seara la 7 și jumătate: *Prințesa Dolarilor*, operetă în 3 acte de L. Fall.

Sămbătă, în 2 Ianuarie, *Lumina lăsatului de post*, tragedie în 5 acte de Hartleben.

Duminecă, în 3 Ianuarie d. a. la 3 ore: *El și sora sa*, nișcă cu cântece în 4 tablouri. Seara la 7 și jumătate: *Serată artistică*, muzică și recitari.

Poșta redacției.

Dlui Z. R. din G. Numai cu știrea și după aprobarea veneratului consistoriu.

Dlui P. O. în G. Articolul primit poară numărul I. Ceace înseamnă, că mai urmează. Nu ne putem pronunța pe privita publicării, decât numai cunoscând cuprinsul întregii lucrări. Trimite deci continuarea.

Cărți și reviste.

Legea electorală. A apărut în tipografia arhidiecezană din Sibiu *Legea electorală*, (Articolul de lege XIV din 1913), tradusă de *Teodor V. Păcățian*. Prețul 1 coroană exemplar. Fiind acum votat și proiectul de lege despre arondarea cercurilor electorale, în curând noua lege electorală va fi pusă în aplicare, și astfel încă în anul acesta listele electorale vor fi compuse pe baza noiei legi electorale. E de datorința intelectualilor noștri, se cunoască bine această lege, pentru a-i putea exploata părțile bune în favorul poporului român, și pentru a se putea îngriji, ca deja la prima compunere a listelor electorale pe noule temeuri legale, din anul acesta, Românii cu drept de vot se fie toți trecuți în liste. Le recomandăm deci să-și procure legea, spre a o putea studia, ca la timpul seu să știe apăra interesele celor de sub a lor conducere. Legea se poate comanda dela dl *Teodor V. Păcățian*, Sibiu, (Nagyseben

Nr. 509/1914.

(618) 1—3

Concurs repetit.

Pentru întregirea postului învățătoresc dela școala noastră confesională din **Blașfalaul de jos** (Alsóbalázsfalva), în protopresbiteratul Bistriței, se scrie din nou concurs cu termen de **20 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele: a) Salar 600 cor. dela comuna bisericască, iar restul până la suma prescrisă de lege din ajutorul de stat învâțat în princip, dar care se va asemna pe temeiul documentelor celui ales; b) Cortel în natură în edificiul școlii; c) Relut de lemne 48 cor., din care se va încălzi și sala de învățământ; d) pentru conferențe 12 cor., și pentru scripturist 10 cor.

Învățătorul ales va fi îndatorat să instrueze și în cântările bisericști, să conducă cor cu elevii și cu adulții, să cânte cu ei în biserică în Duminici și sărbători și să conducă școala de repetiție.

Reflectanții gr.-or. de oricare sex cere rile de concurs cu documentele de lipsă le vor înainta oficiului protopresbiteral în Bezterceze—Bistrița, și sunt poftiți a se prezenta înainte de alegele în parohie spre a face cu noștința poporului.

Bistrița, 14/27 Decembrie 1914.

Oficiul protopresbiteral ortodox român.

Gregoriu Pletosu
protopresb.

Nr. 646/1914.

(619) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Nadășa-română** se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitorilor preoțești dela stat.

Reflectanții să și înainteze petițiile concursuale, instruite cu toate documentele cerute, la subsemnatul oficiu protopresbiteral și cu prealabila încuviințare al acestuia se pot prezenta într-o Duminică ori sărbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta, ori a celebra și a face cunoștință cu poporul.

Reghin, 15/28 Decembrie 1914.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al Reghinului în conțelegere cu comitetul parohial din Nadășă-română.

Vasiliu Duma
protopop.

Nr. 104/1914.

(617) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a II-a **Chișcădega** cu filia **Buruene**, tractul Devei, se publică concurs cu

termen de **30 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele fasonate în coala B.

Concurenții își vor așterne cererile de concurs subsemnatului oficiu protopresbiteral concernent și a se înfățișa în vre-o Duminică sau sărbătoare pentru a cânta și preica respective a celebra.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Ioan Șinca
adm. par., prezid.**Lazar Niagu**
notar.

Nr. 674/1914. Vidi;

Deva, la 10 Decembrie 1914.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Devei.

Dr. Ioan Dobre
protopresb.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană, Sibiu:**

G. S. Petrow:

Calea spre Dumnezeu.

Contemplațiuni asupra Dumnezeirii și asupra adevărului divin.

Traducere

de

Teodor V. Păcățian.

Ediția II.

Preț 1 cor. + porto 5 fil.

La **Librăria arhid.**, Sibiu, se află de vânzare:

Em. Suciu:

Țiganul la vânat,
comedie originală în două acte, în versuri.**Arde 'n țigănie!...**
anecdota.

Preț 40 fil. + porto 5 fil.

Țiganul la târg de vite,
dialog scris în versuri.**Toastul lui Pamfilie.**
monolog.

Preț 30 fil. + porto 5 fil.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană:****Călințarul arhidiecezan**

pe anul 1915

cu Șematismul autentic al bisericii ortodoxe rom. din Ungaria și Transilvania. Partea literară conține lucrări foarte interesante.

Preț 80 fil., plus portul poștal 20 fil.

La **Librăria arhidiecezană, Sibiu**, se află de vânzare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, culoare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot aceeași și în dos, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **150 cor.**

Aceiași legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **135 cor.**

Aceiași legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **100 cor.**

Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți imprimată evangeliștii și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, cu cutie de păstrat **85 cor.**

Evangelia legată în piele roșie, cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată, foile colorate galben, cu copcii **25 cor.**

Cărți nouă apărute

se află de vânzare la

Librăria arhidiecezană, Sibiu.**Biblioteca Teatrală**

editată de Societatea Fondului de Teatru Român.

Nr. 28. Teodor Abt, Bacă ăreasa, comedie într'un act. Preț 40 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 30. Aurelia Păcățian-Rubenescu, Iepurașii la școală, cinci piese teatrale, dialoguri și patrologuri. Preț 20 fileri. + 5 fil. porto.

Nr. 31. Max Maurey, Farmacistul, comedie într'un act. Preț 32 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 32. Andre Mycho, Glorie postumă, comedie într'un act. Preț 40 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 33. Jana Marni, O Repetiție, dialog. Preț 20 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 34. Alfred de Musset, Un Capriciu, comedie într'un act. Preț 48 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 35. C. Goldoni, Un Accident Curios, comedie în 3 acte. Preț 60 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 36. Yves Mirande, Zoe, comedie într'un act. Preț 26 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 37. Fr. de Schiller, Wilhelm Tell, dramă istorică în 5 acte în versuri, traducere în forma originală de Ștefan O. Iosif. Preț 90 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 38. Georges Courteline, Invingeri strălucite, piesă într'un act. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 39. Micul mincinos, comedie în 2 acte, localizată de Bujorel. Preț 30 fileri. + 5 fil. porto.

Nr. 40. I. Russu Șirianu, Militărește, comedie într'un act. Preț 40 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 41. Horia Petra-Petrescu, Poezii și Monoloage de declamat broș. I. Preț 40 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 42. Capra cu trei iezi, piesă pentru copii, în trei tablouri după povestea lui I. Creangă, de Rada Prișcu. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 43. Victor Eftimiu, Crăciunul lui Osman, tragi-comedie într'un act. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Biblioteca Cosinzeana

care e redactată de dnul profesor Marin Demetrescu din Craiova, au apărut până acuma:

Nr. 1. I. H. Fabre, Din Moravurile și Por-nirile insectelor, ed. II. Preț 30 fileri. + 5 fil. porto.

Nr. 2—3. M. Demetrescu, Inceputurile Omenirii, ed. II. Preț 50 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 4—5—6. Ilie N. Gelep, Pământul și Omul, partea I. Asia. Preț 75 fileri. + 10 fil. porto.

Nr. 7—8. M. Demetrescu, Lecturi Geologice. Preț 50 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 9. Constantin Rădulescu, Culegeri științifice. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Biblioteca Națională

redactată de dnul D. Vasiliu-Bacău.

Nr. 51—52—53. Pedagogia și Medicina, Primejia Alcoolismului și Vitejia Românilor. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 54—55—56. Bulgarii, Foioasele Chemiei și Solidaritatea. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 57—58—59. Apărarea Națională, Rusii și Sgarcenia. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Biblioteca Flacăra.

Nr. 7—8—9. H. G. Wells, Primii Oameni în Lună. Preț 1 cor. + 10 fil. porto.

Nr. 10. V. Efimov, În temnițele Stambulului, romanele. Preț 60 fil. + 10 fileri. porto.

Nr. 11. Onoto Watana, Privighitoarea Iaponeză, roman din viața japoneză. Preț 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 12. Edmond Rostand, Romanțioșii. Preț 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 13. Victor Eftimiu, Ave Maria, dramă în 3 acte. Preț 60 fil. + 10 fil. porto.

Biblioteca Minerva.

Nr. 131—132. Tit. Liviu, Războiul Romanilor cu Hanibal I—II. Preț 60 fileri. + 10 fil. porto.

Nr. 133. B. Constant, Pribeagul. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 134. George Ohnet, Jale și bucurie. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 135. Saltikow-Scedrin, Povestii. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 136. A. Cazaban, R. zica. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 137. Harriet Beecher Stowe, Coliba lui moș Toma. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 138. Al. Dumas Tatăl, Cei doi studenți. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 139. Voltaire, Povestiri. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 140. Carl Ewald, Icoane din viața plantelor și animalelor II. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 141. Edmond Haraucourt, Pelisson. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 142. V. Rakosi, Satul meu. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 143—144. Camille Cocuan, Suferințele Vulturășului. Preț 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 145. Arthur Conan Doyle, Doctorul negru. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 146. I. Ciocărlan, Fără noroc. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 147. C. Dem, Oamenii Zilei. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 148. I. Dragoslav, Povestii de Crăciun. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 149. A. Fogazzaro, Povestiri. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 151. Lamartine, Raphael, vol. I. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 153. Emiha Taitler, Dragoste de scriitor sau romanul lui Victor Hugo. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 154. Louis Jacoliot, Vânătorii de robi dealungul Nilului albastru. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 156. Guy de Maupassant, Strigăt de alarmă. Preț 30 fil. — 5 fil. porto.

Biblioteca Istorică.

Nr. 17. Paul Vulturului, după D. Lacroix. Preț 70 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 18. C. Paul și A. Marcu, În Bulgaria. Preț 70 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 19. A. Dumas-Tatăl, Eerie IV, istoria anecdotică a Franței. Preț 80 fil. + 10 fil. porto.

Biblioteca pentru toți.

Nr. 862. Maurice Maeterlinck, Sora Beatrice, miracol în 3 acte. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 863—864. Vasile Conta, Incercări de Metafizică, materialistă. Preț 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 865—866. G. Alina, Arta de a vorbi în societate și diferite oc-zii. Principii oratorice și modeluri de toasturi, mici cuvântări etc. Preț 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 867—868. John Ruskin, Comori și Grădini, trei conferențe. Preț 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 869. Ioan Nenițescu, Pui de Lej, poezii eroice și Naționale. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 870. D. Anghel, Steluța, Fantazii și Paradoxe. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 871. A. Robida, Pe Clopotniță. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 872. N. G. Rădulescu-Niger, Unchiul Christea. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 873. G. D'Annunzio, Pământ virgin, romanele și schițe. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 874—875. Paul Bourget, Dureroasa Enigmă. Preț 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 876—877. Dem. Mledenovici-Da med, Curs Teoretic și Practic de Scamatorie. Magie artificială. Prestidigitatie pentru amatori și profesioniști. Preț 60 fileri. + 10 fil. porto.

Nr. 878. C. Apostoliu, Povestii alese pentru copii. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 879—880. Alfred de Musset, Emelina Margot, romanele. Preț 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 888—889. V. Conta, Teoria Fatalismului. Preț 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 890. C. C. Sallustius, Despre Conjurația lui Catilina, trad. din latinește. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 891—892. I. Budai-Deleanu, T ganiada, poemă eroic-comică în 12 cânturi. Preț 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 893. I. Turghenev, Anciar sau Arborele Morții. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 894. M. Davidescu, La Fântâna Casteliei, poezii. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 895. A. Cebov, Farmacista, romanele și schițe. Preț 30 fil. + 5 fil. porto.

Requisite de scris

se pot procura dela

Librăria arhidiecezană